

Handläggare
Carina Cutlip
Telefon: 08-508 25 057

Till
Socialnämnden
2021-03-23

Reviderade riktlinjer för tobaksprodukter, elektroniska cigaretter, folköl och vissa receptfria läkemedel

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner reviderade riktlinjer för tobaksprodukter, elektroniska cigaretter, folköl och vissa receptfria läkemedel.

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Efter förändringar gällande tillståndsplikt för tobaksprodukter samt att socialförvaltningen övertagit ansvar för tillsyn gällande tobaksprodukter, elektroniska cigaretter och vissa receptfria läkemedel, har förvaltningen uppdaterat riktlinjerna för dessa produkter.

Riktlinjerna beskriver övergripande skyldigheter som åligger enligt lagstiftning samt målsättning gällande tillsyn och bemötande i Stockholm. Årliga tillsynsplaner upprättas och planen för 2021 beslutades av socialnämnden 26 januari 2021.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förslag till riktlinjer för tobaksprodukter, elektroniska cigaretter, folköl och vissa receptfria läkemedel.

Bakgrund

Lag om tobak och andra liknande produkter (LTLP) trädde ikraft 1 juli 2019 och socialnämnden ansvarar för tillämpningen av lagen. Sedan 31 augusti 2020 är det socialnämnden som ansvarar för Stockholms stads utförande av tillsyn av tobaksförsäljning och från och med 1 januari 2021 för andra liknande produkter så som elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare i enlighet med lag om tobak och liknande produkter samt folkölsförsäljning i enlighet med alkohollagen.

Socialnämnden ansvarar sedan tidigare för kontroll av försäljning av receptfria läkemedel med stöd av lag om handel med vissa receptfria läkemedel. Socialnämnden ansvarar vidare för information till tillståndshavare och näringsidkare samt kontrollköp i enlighet med respektive lagstiftning.

På grund av förändringarna har riktlinjerna gällande dessa områden setts över och reviderats för att ge en övergripande inriktning av hur arbetet i staden ska utföras. Nuvarande riktlinjer beslutades av kommunfullmäktige 2014-05-26.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 17 mars 2021 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 18 mars 2021.

Ärendet

Arbetet med tobaksprodukter, elektroniska cigaretter, folköl och vissa receptfria läkemedel ska bedrivas utifrån målsättningen att Stockholm ska vara en stad där man som näringsidkare kan få bra stöd och hjälp för att bedriva sin verksamhet enligt de regler som gäller. Arbetet ska vara förebyggande och näringsidkare ska ha tillgång till den information som de behöver för att bedriva sin verksamhet. Förvaltningens arbetssätt ska alltid vara fokuserat på att vara rättssäkert och ge ett gott bemötande. Arbetet ska också vara fokuserat på att motverka organiserad- och ekonomisk brottslighet.

En viktig faktor i arbetet är att ha en god samverkan med olika statliga myndigheter, förvaltningen arbetar därför aktivt med tex polisen, tullen och Skatteverket. Det är också viktigt att ha kännedom om lokala förutsättningar och samverkan inom staden, samverkan med fack- och stadsdelsförvaltningar är en del i detta bland annat genom arbetet med stadens näringslivspolicy.

Verksamheten är avgiftsfinansierad och enheten är en resultatenhet.

Tillstånd, anmälan, tillsyn och kontroll

Lag om tobak och tobaksliknande produkter reglerar en tillståndsplikt för att sälja tobaksprodukter och prövningen för att beviljas tillstånd ska vara liknande den som tillämpas gällande serveringstillstånd. Tillsynen av tobakstillstånd bedrivs på olika sätt och består av inre- och yttre tillsyn. Den inre tillsynen motsvarar liknande prövning som görs i enlighet med alkohollagen för tillståndshavare av serveringstillstånd.

Tillsynen och kontrollen av försäljningsställen som är anmälda för e-cigarett och folköl består av yttre tillsyn.

Läkemedelsverket är övergripande tillsynsmyndighet över handeln med vissa receptfria läkemedel. Socialnämnden ansvarar för utförande av kontrollen av försäljningsställen.

Åtgärder vid uppmärksammade brister

Allvarligare brister kan föranleda sanktioner enligt lag om tobak och liknande produkter. De sanktioner som följer LTLP är varning och återkallelse vid försäljningstillstånd för tobaksvaror.

Kommunen kan även besluta om sanktioner i form av förbud och föreläggande, vilka kan förenas med vite. Sanktioner i form av förbud, föreläggande och vite kan även beslutas avseende brister i försäljningen av e-cigarett och folköl. Föreläggande innebär att försäljningsstället aktivt ska vidta en åtgärd.

Brister gällande vissa receptfria läkemedel rapporteras till Läkemedelsverket.

Kontrollköp

Stockholms stad har använt metoden kontrollköp i tillsynsarbetet sedan 1 juni 2015. Förvaltningens arbete med kontrollköp kommer att fortsätta. Kontrollköp syftar till att granska om försäljningsstället uppfyller sin skyldighet att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Kontrollköp är ett verktyg som syftar till att skapa ett bra underlag för dialog med försäljningsstället. Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela sanktion.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslag på riktlinjer för tobaksprodukter, elektroniska cigaretter, folköl och vissa receptfria läkemedel.

Bilagor

1. Förslag till reviderade Riktlinjer för tobaksprodukter, elektroniska cigaretter, folköl och vissa receptfria läkemedel.
2. Nuvarande Riktlinjer för tobaks- folkölstillsyn samt kontroll av vissa receptfria läkemedel